

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 24.07.1996
COM(96) 402 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΣ
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

**ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΣ
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή

2. Συζητήσεις σε διενθή πλαίσια και καθορισμός των θεμελιωδών προτύπων εργασίας

α) Οι προηγηθείσες συσκέψεις στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης

β) Η μελέτη του ΟΟΣΑ

γ) Εργασίες στο πλαίσιο του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας

δ) Η διάσκεψη της ομάδας των 7 για την απασχόληση της 1ης και 2ας Απριλίου 1996 στη Λίλλη και η διάσκεψη κορυφής στη Λυών (28,29 και 30 Ιουνίου 1996).

ε) Κοινωνική Διάσκεψη Κορυφής.

στ) Ορισμός των "θεμελιωδών" προτύπων εργασίας

3. Οι επιλογές της Ευρωπαϊκής Ένωσης

α) Αυτόνομες δράσεις

β) Διμερείς σχέσεις

4. Πολυμερή πεδία δράσης

α) Ενίσχυση του ρόλου του ΔΟΕ

β) Ο ρόλος του ΠΟΕ

Περίληψη

Εδώ και μερικά χρόνια γίνονται έντονες συζητήσεις όσον αφορά την κοινωνική επίπτωση της ανάπτυξης του διεθνούς εμπορίου. Βασικά οι βιομηχανικές και οι αναπτυσσόμενες χώρες βρίσκονται αντιμέτωπες όσον αφορά τις υπονοούμενες επιδιώξεις τους. Ειδικότερα προβαίνουν σε αμοιβαίες κατηγορίες για την άσκηση πρακτικής κοινωνικού ντάμπινγκ και κεκαλυμμένου προστατευτισμού.

Πυρήνα της προβληματικής αυτής αποτελούν οι αλλαγές που συνοδεύουν τη μεγάλη ελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου. Δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί το μεγαλύτερο εξαγωγέα παγκοσμίως, δεν στερείται των εν λόγω μετασχηματισμών, που οδηγούν στην ενισχυμένη ανταγωνιστικότητα και αποτελεσματικότητα της βιομηχανίας της, στη δημιουργία νέων δυνατοτήτων διάθεσης για τους εξαγωγείς της, οι δε καταναλωτές μπορούν να αποκτήσουν μεγαλύτερη ποικιλία καταναλωτικών και βιομηχανικών αγαθών, φθηνότερα και καινοτόμα.

Βέβαια αυτή η θετική εξέλιξη δεν συνεπάγεται τα ίδια ωφέλη για όλους. Για παράδειγμα οι εργαζόμενοι σε ορισμένους τομείς θεωρούν ότι κινδυνεύουν να χάσουν τη θέση τους λόγω εισαγωγών προερχόμενων από χώρες όπου επιτρέπονται οι παράνομες ή απαράδεκτες πρακτικές εργασίας. Δεν πρέπει να παραγνωρίσουμε τις ανησυχίες αυτές. Αντίθετα, πρέπει να εξετασθούν στο πλαίσιο του πολυμερούς συστήματος εμπορίου. Διαφορετικά θα δημιουργηθεί αδικαιολόγητα η γνώμη ότι η ελευθέρωση του εμπορίου δημιουργεί προβλήματα και συνεπώς δεν αποτελεί λύση στην πρόκληση που αντιμετωπίζει κάθε κοινωνία να βελτιώσει το βιοτικό επίπεδο των πολιτών της.

Οι παρανοήσεις αυτές λύνονται μόνο μέσα σε κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Ήδη έχει πραγματοποιηθεί κάποια πρόοδος στα διεθνή βήματα. Ο ΔΟΕ κατά νόησε καλύτερα τους ενδοιασμούς των βιομηχανικών και των αναπτυσσόμενων χωρών. Η πρόσφατη μελέτη της γραμματείας του ΟΟΣΑ υπήρξε χρήσιμη δεδομένου ότι διευκρίνισε τα προβλήματα. Ωστόσο τα ζητήματα αυτά πρέπει να συζητηθούν και στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου για να επιτευχθεί η αναγκαία διαφάνεια.

Ωστόσο, προς το παρόν δεν έχει συμφωνηθεί ένας μηχανισμός με τον οποίο ο ΠΟΕ θα χειρίζεται το εν λόγω ζήτημα. Έτσι το Συμβούλιο, το Κοινοβούλιο και η Επιτροπή καθώς και μία σειρά διεθνών φορέων, μεταξύ άλλων η Ομάδα των 7, ζήτησαν από τον ΠΟΕ να δώσει την κατάλληλη απάντηση για να πληρωθεί το εν λόγω κενό πολιτικής. Αν ο ΠΟΕ δεν ανταποκριθεί στην εν λόγω πρόκληση, υπάρχει όντως κίνδυνος να ληφθούν μονομερή

προστατευτικά μέτρα, επειδή η αποτυχία αυτή ερμηνεύεται ως άρνηση αντιμετώπισης των καταχρήσεων. Τα μέτρα αυτά μπορεί στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν για την αποσταθεροποίηση της προόδου που ήδη έχει επιτευχθεί όσον αφορά την ελευθέρωση του εμπορίου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αναλάβει το ρόλο της για να εξασφαλίσει τον υπεύθυνο χειρισμό του θέματος. Υποστηρίζει σταθερά την προώθηση της δημοκρατίας, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να εξετασθεί και το κοινωνικό ζήτημα. Επιπλέον η Ένωση πάντα υποστήριξε την ιδέα κατά την οποία υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ κοινωνικής προόδου, οικονομικής ανάπτυξης και ελευθέρωσης του εμπορίου. Ωστόσο δεν τίθεται θέμα επιβολής στις αναπτυσσόμενες χώρες υψηλότερων επιπέδων μισθών και καλύτερων όρων εργασίας, που ισχύουν στο βιομηχανικό κόσμο. Ούτε πρόκειται για δράση που αποβλέπει στη δημιουργία εμποδίων στις συναλλαγές, με το πρόσχημα ενός κοινωνικού προγράμματος.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη επισήμως λάβει θέση, σύμφωνα με την οποία πρέπει να εξετασθεί στο πλαίσιο του ΠΟΕ ο σύνδεσμος μεταξύ του πολυμερούς συστήματος εμπορίου και των διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων εργασίας. Η διαδικασία αυτή μπορεί να δρομολογηθεί προσεχώς με την υπουργική διάσκεψη που θα πραγματοποιηθεί στη Σιγκαπούρη. Εάν τα μέλη του ΠΟΕ εξετάσουν το θέμα με διαφάνεια και ανοικτό πνεύμα, τούτο θα κατευνάσει τις σημερινές ανησυχίες όσον αφορά τη διεθνοποίηση της οικονομίας, τούτο δε θα συνέβαλε στην καλύτερη λειτουργία του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου, που αποτελεί συμφέρον όλων.

1. Εισαγωγή

Κατά την υπουργική σύνοδο που πραγματοποιήθηκε στο Marrakech τον Απρίλιο του 1994, οι σχέσεις του πολυμερούς συστήματος εμπορίου και των διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων εργασίας υπήρξε ένα από τα θέματα των συμπερασμάτων της Προεδρίας, την εξέταση του οποίου ζήτησαν ορισμένοι συμμετέχοντες στο πλαίσιο του ΠΟΕ.

Μετά τη σύνοδο του Marrakech, το θέμα αυτό έγινε αντικείμενο συζητήσεων στους διεθνείς οργανισμούς καθώς και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή διατύπωσε τη θέση της στην ανακοίνωσή της για την πρόσβαση στις αγορές¹ σύμφωνα με την οποία "η Υπουργική Διάσκεψη στη Σιγκαπούρη μπορεί κάλλιστα να κατευθύνει τις συζητήσεις και να κινήσει τη σύσταση ομάδας εργασίας στον ΠΟΕ για να εξετάσει λεπτομερώς το θέμα της σχέσης διεθνούς εμπορίου και όρων εργασίας".

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της Επιτροπής 113, τα οποία σημείωσε το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων στις 13 Μαΐου 1996, "αξίζει να διερευνηθεί η δυνατότητα εξέτασης του εν λόγω θέματος στον ΠΟΕ. Η Κοινότητα θα συνεχίσει να συμμετέχει δραστήρια στις εργασίες που αναλαμβάνονται στα πλαίσια άλλων διεθνών fora."

Παράλληλα, στη Γενεύη στο πλαίσιο των ανεπίσημων συζητήσεων προετοιμασίας της Υπουργικής Διάσκεψης στη Σιγκαπούρη το Δεκέμβριο 1996, οι Ηνωμένες Πολιτείες υπέβαλαν δύο άτυπα έγγραφα για το θέμα των διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων εργασίας και του πολυμερούς συστήματος εμπορίου (Παράρτημα Ι).

Στην παρούσα ανακοίνωση διερευνάται λεπτομερέστερα η προοπτική συζητήσεων στο πλαίσιο του ΠΟΕ λαμβάνοντας υπόψη τη θεμελιώδη αρχή του σεβασμού των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των αναπτυσσόμενων χωρών, που συνδέονται με την ύπαρξη άφθονου και χαμηλόμισθου εργατικού δυναμικού.

Η οικονομική ανάπτυξη ευνοούμενη ιδίως από την ελευθέρωση των συναλλαγών, αποτελεί πρώτιστη προϋπόθεση της κοινωνικής προόδου. Στις αναπτυσσόμενες χώρες, η βελτίωση της κοινωνικής προστασίας καθίσταται πολιτικός στόχος όλων, όταν το εθνικό εισόδημα φθάνει σε επίπεδο που καθιστά δυνατή την επίτευξη των εν λόγω στόχων. Μακροπρόθεσμα, η λύση θα συνίσταται σε μεγάλο βαθμό, στην παροχή βοήθειας στις χώρες αυτές για να βελτιώσουν τις συνθήκες που είναι αναγκαίες για την αύξηση της εσωτερικής ζήτησης και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου. Η επιλογή της εργατικής νομοθεσίας ανήκει στην εθνική αρμοδιότητα και αντανakλά συγχρόνως το επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης και τις πολιτικές και κοινωνικές προτεραιότητες. Ωστόσο, οι αναπτυξιακές ανάγκες δεν πρέπει να δικαιολογούν καταχρηστικές πρακτικές στον τομέα της εργασίας και ειδικότερα τη μη τήρηση των θεμελιωδών προτύπων εργασίας, των οποίων η εφαρμογή έχει παγκόσμιο χαρακτήρα.

¹

COM(96) 53 τελικό.

Το ενδιαφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα εργασίας ξεκινά από τις κοινωνικές βάσεις της ίδιας της Ένωσης: αρχή της αλληλεγγύης, κοινωνική συνοχή και σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων καθώς και ό την ικανότητά της να προαγάγει τις αρχές της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ικανότητα η οποία διαπιστώνεται στα πλαίσια της εξωτερικής της πολιτικής με την ευρεία έννοια. Έτσι μεταξύ των στόχων της ΚΕΠΠΑ και της πολιτικής συνεργασίας για την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνονται η ανάπτυξη και ενίσχυση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου καθώς και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Επίσης, τα κράτη μέλη της Ένωσης προσυπέγραψαν ομοφώνως το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, την Παγκόσμια Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τα Διεθνή Σύμφωνα για τα αστικά και πολιτικά, τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, και σειρά άλλων παγκοσμίων και ευρωπαϊκών μέσων προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μεταξύ των διαφόρων μέσων του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας, εκτός από το καταστατικό του ΔΟΕ, δυνατόν να γίνει μνεία στις συμβάσεις αριθ. 29 και 105 για την απαγόρευση της δουλείας και της καταναγκαστικής εργασίας, στις συμβάσεις 87 και 98 για την ελευθερία οργάνωσης και το δικαίωμα συλλογικής διαπραγμάτευσης, στις συμβάσεις 100 και 111 για την ισότητα αμοιβών και μη διάκριση και στη σύμβαση 138 για το κατώτατο όριο ηλικίας για απασχόληση. Οι γενικές αρχές, τις οποίες από κοινού θέτουν τα εν λόγω διεθνή μέσα, έχουν γίνει αποδεκτές από τη διεθνή κοινότητα ως παγκοσμίως δεσμευτικές, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τη δήλωση της Βιέννης και το πρόγραμμα δράσης, που υιοθέτησε η Παγκόσμια Διάσκεψη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων τον Ιούνιο 1993, τη δήλωση της κοινωνικής διάσκεψης κορυφής της Κοπεγχάγης του Μαρτίου 1995 και άλλα παρόμοια μέσα που υιοθετήθηκαν με συναίνεση στις πρόσφατες παγκόσμιες διασκέψεις. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα επιμένει ότι πρέπει να τηρούνται από όλους τους εταίρους της και αποδέχεται τις σχετικές της υποχρεώσεις, όπως καταδεικνύει η πρακτική που ακολουθεί σήμερα με τη σύναψη διμερών συνθηκών.

Συνεπώς, οι ευρωπαίοι πολίτες και οι πολιτικές αρχές δεν μπορεί να μείνουν αδιάφοροι σε περίπτωση μη σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων, που μπορεί να φτάσει μέχρι την αποστέρηση των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως δουλεία και καταναγκαστική εργασία, εκμετάλλευση των παιδιών, απαγόρευση της οργάνωσης και της συλλογικής διαπραγμάτευσης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν επιδιώκει με τον τρόπο αυτό να εναρμονίσει τις κοινωνικές πολιτικές μεταξύ χωρών με διαφορετικό επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης και διαφορετικές κοινωνικές δομές. Ούτε αποβλέπει στην υλοποίηση οικονομικού στόχου στερώντας τις χώρες όπου το εργατικό δυναμικό είναι άφθονο και φθηνό αλλά χαμηλής ειδίκευσης, από τη δυνατότητα να εκμεταλλευθούν τα προκύπτοντα συγκριτικά πλεονεκτήματα. Αντίθετα, οφείλει να επιδιώξει να διασφαλίσει το σεβασμό των θεμελιωδών ελευθεριών, οι οποίες συνεπάγονται όρους εργασίας και

βιοτικό επίπεδο προσαρμοσμένο στο οικονομικό επίπεδο και τις κοινωνικές δομές των διαφόρων χωρών.

2. Οι συζητήσεις σε διεθνή πλαίσια και ο καθορισμός των θεμελιωδών προτύπων εργασίας

α) Οι συσκέψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Κοινότητα δεν έχει ακόμα διατυπώσει λεπτομερώς την άποψή της επί της ουσίας του θέματος. Ωστόσο, η Επιτροπή ή η Κοινότητα έχουν λάβει θέσεις σχετικά με το σύνδεσμο μεταξύ εμπορίου και διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων εργασίας.

Το Λευκό Βιβλίο της Επιτροπής με τον τίτλο "Ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα, απασχόληση: οι προκλήσεις και η πορεία προς τον 21^ο αιώνα" καταλήγει στο σαφές συμπέρασμα ότι ούτε το επίπεδο τήρησης των διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων εργασίας ούτε γενικότερα η διαφορά κόστους εργασίας, συνιστούν παράγοντες που δικαιολογούν τις δυσχέρειες που αντιμετωπίζει η Ευρώπη όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση. Το Λευκό Βιβλίο δέχεται ότι οι δυσκολίες αυτές οφείλονται σε εσωτερικές διαρθρωτικές στρεβλώσεις της Κοινότητας και βεβαίως δεν προτείνει την επιβολή εμπορικών περιορισμών έναντι χωρών χαμηλού μισθολογικού κόστους. Αντίθετα, οι προτεινόμενες δράσεις ανταποκρίνονται στην ανάγκη καθορισμού κανόνων σε πολυμερές επίπεδο αντί μονομερών μέτρων, στην ανάγκη εφαρμογής θετικών πολιτικών οικονομικής συνεργασίας χωρίς να χρησιμοποιείται ως κινητήρια δύναμη η εμπορική διάκριση, και στην προετοιμασία συζητήσεων προς αναζήτηση του καλύτερου μέσου ενίσχυσης της τήρησης των σημερινών και μελλοντικών συμφωνιών στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής (Παράρτημα II).

Στις 29 Μαρτίου 1994, ο Sir Leon Brittan παρεμβαίνοντας ενώπιον της Επιτροπής των εξωτερικών οικονομικών σχέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τόνισε ότι συνιστά σαφή στόχο της Επιτροπής η εγγραφή των κοινωνικών ζητημάτων στο πρόγραμμα δράσης του ΔΟΕ.

Έκτοτε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνέχισε να εξετάζει το θέμα αυτό και το πλέον πρόσφατο παράδειγμα είναι η γνώμη της επιτροπής κοινωνικών υποθέσεων και απασχόλησης για το σύνδεσμο μεταξύ εμπορίου και κοινωνικών προτύπων, με την οποία καλείται το Συμβούλιο να "εξουσιοδοτήσει την Επιτροπή να αναλάβει και να επιδιώξει ενεργά τη σύσταση, από την υπουργική διάσκεψη στη Σιγκαπούρη, ομάδας εργασίας για το εμπόριο και τα πρότυπα εργασίας".

Στο Marrakech η Επιτροπή δήλωσε ότι ο ΔΟΕ χειρίζεται προβλήματα όπως η εκμετάλλευση των παιδιών, η καταναγκαστική εργασία ακόμη και η άρνηση

συγκατάθεσης για την ελευθερία έκφρασης ή οργάνωσης των εργαζομένων. Τόνισε επίσης την αναγκαιότητα κατάλληλων διασφαλίσεων κατά της μονομέρειας ή των καταχρήσεων προστατευτισμού και του δικαιώματος των αναπτυσσόμενων χωρών να αξιοποιήσουν τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα.

Το Λευκό Βιβλίο για την Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική (1994) προσεγγίζει "τα κοινωνικά ζητήματα που συνδέονται με το διεθνές εμπόριο" και προτείνει το εν λόγω θέμα να ρυθμιστεί στο πλαίσιο του ΔΟΕ, επιπλέον δε να ληφθούν υπόψη ο σεβασμός των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, ιδίως το δικαίωμα οργάνωσης και το δικαίωμα συλλογικών διαπραγματεύσεων καθώς και το θέμα της καταναγκαστικής εργασίας και της εργασίας των παιδιών. Τον Ιούνιο του 1994, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στην Κέρκυρα ανακοίνωσε στα συμπεράσματά του ότι οι κοινωνικές πλευρές πρέπει να συζητηθούν στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Το 1995, πραγματοποιήθηκαν σημαντικές συζητήσεις στο Συμβούλιο Κοινωνικών Υποθέσεων της 27ης Μαρτίου. Βάσει των εν λόγω συζητήσεων το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων της 12ης Ιουνίου 1995 καταλήγει στα εξής:

"Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συμμετέχουν δραστήρια στις υπό εξέλιξη μελέτες, ιδίως στον ΟΟΣΑ. Με την εν λόγω προοπτική το Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να αξιολογήσει την κατάσταση για τις εσωτερικές συζητήσεις στην Ένωση".

Η Επιτροπή ανακοίνωσε πρόσφατα στο Συμβούλιο έγγραφο σχετικά με την "στρατηγική πρόσβασης στις αγορές για την Ευρωπαϊκή Ένωση", το οποίο αναφέρεται σε πολυμερείς διαπραγματεύσεις ή και προγράμματα μελέτης που θα μπορούσαν να δρομολογηθούν επί ορισμένων θεμάτων που πρότειναν οι Υπουργοί στο Marrakech. Λόγω της εξέλιξης των διεθνών συζητήσεων σχετικά με το εμπόριο και τα πρότυπα εργασίας, η Επιτροπή θεώρησε ότι θα πρέπει να υιοθετηθεί προοδευτική προσέγγιση, βάσει των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων χωρίς να αμφισβητείται το δικαίωμα των αναπτυσσόμενων χωρών να χρησιμοποιήσουν το συγκριτικό πλεονέκτημα του άφθονου και φθηνού εργατικού δυναμικού. Τέλος η Επιτροπή πρότεινε στην ανακοίνωσή της η διάσκεψη της Σιγκαπούρης να συστήσει ομάδα εργασίας στον ΠΟΕ προς εξέταση του εν λόγω θέματος.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η Επιτροπή 113 συζήτησε την πιθανότητα προσέγγισης του εν λόγω ζητήματος στον ΠΟΕ και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αξίζει να διερευνηθεί, ανακοίνωσε δε το συμπέρασμα αυτό στο Συμβούλιο το οποίο έλαβε σημείωση στις 13 Μαΐου 1996.

β) Η μελέτη του ΟΟΣΑ

Η εν λόγω μελέτη αναλήφθηκε το 1994 κατόπιν υπουργικού αιτήματος να μελετηθούν αναλυτικά "τα πεδία στα οποία δυνατόν να χρειασθεί περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά την ελευθέρωση και ενίσχυση του πολυμερούς συστήματος...". Στα εν λόγω πεδία περιλαμβάνονται "το εμπόριο, η απασχόληση και τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα εργασίας".

Οι σχετικές με τη μελέτη συζητήσεις πραγματοποιήθηκαν υπό την ευθύνη της Επιτροπής Εμπορίου του ΟΟΣΑ και της Επιτροπής για την Απασχόληση, την Εργασία και τις κοινωνικές υποθέσεις διήρκησαν δε δύο έτη δεδομένου ότι πρόκειται για διαμφισβητούμενο θέμα. Στο τέλος συμφωνήθηκε να υποβληθεί κοινή έκθεση στους υπουργούς. Δεν υπήρξε συναίνεση ως προς τη μελέτη η οποία υποβλήθηκε με ευθύνη της Γενικής Γραμματείας του ΟΟΣΑ.

Η μελέτη διαιρείται σε τρία μέρη:

1. Η μελέτη απαριθμεί σειρά "θεμελιωδών" εργασιακών προτύπων: ελευθερία οργάνωσης και συλλογικής διαπραγμάτευσης, κατάργηση της εκμετάλλευσης της εργασίας των παιδιών, απαγόρευση της καταναγκαστικής εργασίας, μη διάκριση στην απασχόληση.

Τα εν λόγω θεμελιώδη εργασιακά πρότυπα παρουσιάζουν τα χαρακτηριστικά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, είναι παγκοσμίως παραδεδεγμένα και συνιστούν όρους - πλαίσιο για άλλα εργασιακά πρότυπα. Ενσωματώνονται στις συμβάσεις του ΔΟΕ και στα κείμενα των Ηνωμένων Εθνών.

Ο ΟΟΣΑ εισάγει καινοτομία αναφερόμενος στην "κατάργηση μορφών εκμετάλλευσης της εργασίας των παιδιών αντί κατάργηση της εργασίας των παιδιών" - τονίζει ότι η σύμβαση του ΔΟΕ για την εργασία των παιδιών (αριθ. 138) ορίζει ελάχιστο όριο ηλικίας για την εργασία των παιδιών αλλά δεν περιέχει διατάξεις για την εκμετάλλευση και τις καταχρήσεις. Αντίθετα η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των παιδιών (που εγκρίθηκε το 1989) περιέχει παρόμοιες διατάξεις. Στην πραγματικότητα το Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΟΕ δήλωσε την πρόθεσή του να συμπεριλάβει στην ημερήσια διάταξη της Διεθνούς Διάσκεψης Εργασίας του 1998 σημείο για την εργασία των παιδιών, με στόχο να ενισχύσει το σύνολο των προτύπων του ΔΟΕ με την εισαγωγή δεσμευτικού μέσου προς απαγόρευση των πλέον απαράδεκτων μορφών εργασίας των παιδιών.

2. Το δεύτερο μέρος της μελέτης εστιάζεται στον ρόλο που δυνατόν να έχουν τα θεμελιώδη εργασιακά πρότυπα για την οικονομία. Πρόκειται για το "αναλυτικό μέρος" της μελέτης. Η ανάλυση είναι περιορισμένη και η μελέτη αναφέρεται στις δυσκολίες που απαντώνται στο μέρος αυτό.

Η μελέτη καταλήγει ότι πιθανόν να είναι περιορισμένες οι οικονομικές συνέπειες των θεμελιωδών εργασιακών προτύπων οι δε αναπτυσσόμενες χώρες δεν πρέπει να φοβούνται μήπως τα θεμελιώδη πρότυπα επηρεάσουν αρνητικά την οικονομική τους επίδοση ή τη διεθνή ανταγωνιστική τους θέση. Όσον αφορά τη σχέση μεταξύ ροών συναλλαγών και θεμελιωδών προτύπων, η μελέτη τονίζει ότι δεν υπάρχει απόδειξη κατά την οποία οι χώρες όπου ισχύουν κανόνες χαμηλών προτύπων έχουν καλύτερη σφαιρική εμπορική επίδοση σε σχέση με τις χώρες που εφαρμόζουν κανόνες υψηλών προτύπων. Κατά την πλέον έγκυρη διαπίστωση, με το χρόνο δημιουργείται θετική σχέση μεταξύ των επιτυχών συνεχών εμπορικών μεταρρυθμίσεων και των βελτιώσεων των θεμελιωδών προτύπων".

Ως προς το ζήτημα των άμεσων ξένων επενδύσεων, η μελέτη καταλήγει ότι αν και δεν αποκλείονται συστηματικά τα εργασιακά πρότυπα κατά τη γεωγραφική επιλογή των επενδυτών του ΟΟΣΑ, υπέρ προορισμών εκτός ΟΟΣΑ, λαμβάνοντας το σύνολο των ξένων άμεσων επενδύσεων διαπιστώνεται ότι στις περισσότερες περιπτώσεις τα θεμελιώδη εργασιακά πρότυπα δεν έχουν κατ'εξοχήν καθοριστική σημασία. Οι χώρες υποδοχής μπορούν να εφαρμόσουν θεμελιώδη εργασιακά πρότυπα χωρίς να εκτίθενται στον κίνδυνο αρνητικών επιπτώσεων επί των ροών ξένων άμεσων επενδύσεων.

Όσον αφορά το θέμα της ανεργίας και ιδίως το γεγονός ότι το εμπόριο με χώρες χαμηλών προτύπων έχει συνέπειες επί της ανεργίας ανειδίκευτων εργατών και/ή επί της αυξανόμενης μισθολογικής ανισότητας σε σχέση με τις βιομηχανικές χώρες, η μελέτη αποδεικνύει ότι οι συνολικές αλλαγές στην απασχόληση σε συνδυασμό με τις μεταβολές στη διάρθρωση του εμπορίου θα είναι μικρή αν και οι ερευνητές δεν συμφωνούν ως προς το μέγεθος του αντίκτυπου που έχει το εμπόριο στη διάρθρωση της τομεακής απασχόλησης, σε σύγκριση με τον αντίκτυπο άλλων δυνάμεων, όπως τεχνολογική πρόοδος και θεσμικές μεταβολές.

3. Όσον αφορά τους μηχανισμούς, το κύριο πρόβλημα ήταν ο ρόλος του ΠΟΕ και η εξίσωση των μηχανισμών που υπάρχουν για την προώθηση θεμελιωδών εργασιακών προτύπων (όπως ο ΔΟΕ) καθώς και η πιθανή προσθήκη νέων μηχανισμών στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου. Το τελικό κείμενο που εγκρίθηκε αποδέχεται την ύπαρξη διαφορετικών απόψεων μεταξύ των κρατών μελών του ΟΟΣΑ.

Κατά τις συζητήσεις του υπουργικού Συμβουλίου στο Παρίσι (21/22 Μαΐου), οι υπουργοί ανέλαβαν την υποχρέωση "να εξακολουθήσουν να εργάζονται για την προώθηση των θεμελιωδών εργασιακών προτύπων ανά τον κόσμο". Υποστήριξαν τα συμπεράσματα της έκθεσης του ΟΟΣΑ για το εμπόριο, την απασχόληση και τα εργασιακά πρότυπα διότι συμβάλλει σημαντικά στην κατανόηση του ζητήματος. Ενθάρρυναν τις κυβερνήσεις να συζητήσουν τα συμπεράσματα αυτά καθώς και τη σχετική αναλυτική έκθεση της Γραμματείας, σε ευρύτερο ακροατήριο αποτελούμενο από μη μέλη, για να διερευνηθούν

δυνατότητες περαιτέρω δράσης. Οι εν λόγω συζητήσεις θα μπορούσαν να αρχίσουν στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου με δυναμικές οικονομίες, μη μέλη, που πρόκειται να πραγματοποιηθεί το φθινόπωρο".

γ) Εργασίες στο πλαίσιο του ΔΟΕ

α) εργασίες της ομάδας εργασίας για την κοινωνική διάσταση της ελευθέρωσης του διεθνούς εμπορίου

Το 1994 το Διοικητικό Συμβούλιο συνέστησε τριμερή ομάδα εργασίας για την κοινωνική διάσταση της ελευθέρωσης του διεθνούς εμπορίου, για να εξετάσει όλες τις "πλευρές που αφορούν την κοινωνική διάσταση της ελευθέρωσης του διεθνούς εμπορίου". Μετά τις πρώτες συνεδριάσεις, λόγω των δυσκολιών που προέκυψαν, η ομάδα συμφώνησε να μην συνεχίσει με το θέμα των εμπορικών κυρώσεων και να αναστείλει τις συζητήσεις στο μέλλον σχετικά με την πιθανή συσχέτιση διεθνούς εμπορίου και κανόνων εργασίας, βάσει κοινωνικής ρήτηρας και μηχανισμού κυρώσεων.

Η ομάδα εργασίας στην πρώτη της συνάντηση το Μάρτιο 1996 υιοθέτησε ορισμένες κατευθύνσεις για το μελλοντικό της πρόγραμμα εργασίας και ιδίως για τη μελέτη των συνεπειών της διεθνοποίησης της οικονομίας, ώστε να προβλέψει τα πρακτέα επωφελούμενη των θετικών συνεπειών και μετριάζοντας τις αρνητικές συνέπειες. Επίσης προβλέφθηκε η αποστολή ερωτηματολογίου στα κράτη μέλη (έχουν ήδη παραληφθεί) καθώς και η πραγματοποίηση μελετών ανά χώρα και ανάλυσης των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται από άλλους διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΟΟΣΑ.

Η ομάδα εργασίας θα δώσει επίσης συνέχεια στις πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν για την κατάργηση της εργασίας των παιδιών και την επικύρωση των θεμελιωδών προτύπων (βλέπε σημείο β). Η επόμενη συνεδρίαση της ομάδας εργασίας θα λάβει χώρα το Νοέμβριο 1996 αμέσως πριν την Υπουργική Σύνοδο στη Σιγκαπούρη. Σημειώνεται ότι προτάθηκε η ιδέα για πιθανή δήλωση ενόψει της συνόδου αυτής.

β) οι εργασίες άλλων οργάνων του ΔΟΕ

η εργασία των παιδιών: στον τομέα αυτό αρχίζει να διαφαίνεται η ανάγκη νέας σύμβασης σχετικά με τις πλέον απαράδεκτες μορφές εργασίας των παιδιών. Πράγματι, οι ισχύουσες συμβάσεις αφορούν μόνο το ελάχιστο όριο ηλικίας για εργασία. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε να εγγράψει το εν λόγω θέμα στην ημερήσια διάταξη της Διεθνούς Διάσκεψης Εργασίας του Ιουνίου 1998.

εξέταση της κανονιστικής πολιτικής του ΔΟΕ: το Νοέμβριο 1995 μια ομάδα εργασίας του Διοικητικού Συμβουλίου προέβη σε λεπτομερή εξέταση της κανονιστικής πολιτικής του ΔΟΕ. Το Διοικητικό Συμβούλιο ανέλαβε και θα συνεχίσει να μελετά την πιθανή επέκταση των μηχανισμών ελέγχου που ισχύουν για την ελευθερία συνδικαλισμού, στους τομείς της καταναγκαστικής εργασίας και της ίσης αμοιβής (ωστόσο οι κυβερνήσεις και οι εργοδότες δεν υποστήριξαν το θέμα αυτό). Τέλος, το Νοέμβριο 1995 αναλήφθηκε εκστρατεία υπέρ της επικύρωσης των θεμελιωδών συμβάσεων του ΔΟΕ με την αποστολή ερωτηματολογίου από το Γενικό Διευθυντή του ΔΓΕ σε όλα τα κράτη μέλη, με το οποίο ζητήθηκε να γνωστοποιηθούν όλα τα εμπόδια κατά την επικύρωση των εν λόγω συμβάσεων.

δ) Η Διάσκεψη της ομάδας των 7 για την απασχόληση (1 και 2 Απριλίου 1996 στη Λίλλη) και η Διάσκεψη Κορυφής της ομάδας των 7 στη Λιόν (28, 29 και 30 Ιουνίου 1996)

Το ζήτημα των βασικών κοινωνικών προτύπων αποτέλεσε αντικείμενο συζητήσεων κατά την πρόσφατη διάσκεψη της ομάδας των 7 που πραγματοποιήθηκε στη Λίλλη. Στα συμπεράσματα της Προεδρίας αναφέρεται ότι είναι σημαντικό "να βελτιωθούν τα βασικά πρότυπα εργασίας ανά τον κόσμο και να εξετασθεί η σχέση μεταξύ αυτών και του διεθνούς εμπορίου στα κατάλληλα fora."

Στη Διάσκεψη Κορυφής της ομάδας των 7 στη Λιόν, ετέθη εκ νέου το θέμα αυτό κατά τη συζήτηση για τη διεύρυνση του προγράμματος δράσης του ΠΟΕ με την προοπτική της Υπουργικής Διάσκεψης στη Σιγκαπούρη. Οι αρχηγοί κρατών αναγνωρίζουν ότι υπάρχει "η σχετική βούληση προσέγγισης του ζητήματος που αφορά το εμπόριο και τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα εργασίας".

ε) Κοινωνική Διάσκεψη Κορυφής

Από τις συνομιλίες που έλαβαν χώρα στο πλαίσιο του ΟΟΣΑ και του ΔΟΕ διαγράφονται ορισμένες κατευθύνσεις. Κατά πρώτον, αρχίζει να διαμορφώνεται συναίνεση στην επιλογή ορισμένων αρχών που θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως "θεμελιώδη πρότυπα εργασίας". Θεωρείται ότι στα εν λόγω πρότυπα εργασίας περιλαμβάνονται τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, όπως αναφέρονται στην Παγκόσμια Διακήρυξη και ως εκ τούτου είναι γενικώς παραδεκτό ότι έχουν παγκόσμιο χαρακτήρα. Είναι δυνατόν να έχουν άμεσο αντίκτυπο στη βελτίωση των όρων εργασίας και να αποτελέσουν το πλαίσιο για τη θέσπιση άλλων προτύπων. Δύνανται να θεωρηθούν ως προϋποθέσεις για την κοινωνική ανάπτυξη.

Οι εν λόγω αρχές των προτύπων εργασίας αποτυπώνονται καλύτερα στις σχετικές συμβάσεις του ΔΟΕ. Αυτό αναγνωρίζεται στη δήλωση της Κοινωνικής Διάσκεψης Κορυφής στην Κοπεγχάγη το Μάρτιο 1995, το κείμενο της οποίας έχει ως εξής:

"Καταβάλλουμε προσπάθειες για να διασφαλίσουμε την ποιότητα της απασχόλησης και να προασπίσουμε τα στοιχειώδη δικαιώματα και συμφέροντα των εργαζομένων και, προς το σκοπό αυτό, να προωθήσουμε ελεύθερα το σεβασμό των σχετικών συμβάσεων του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας, και μεταξύ αυτών, τις συμβάσεις που αφορούν την απαγόρευση της καταναγκαστικής εργασίας και της εργασίας των παιδιών, την ελευθερία συνεταιρισμού, το δικαίωμα οργάνωσης και το δικαίωμα συλλογικής διαπραγμάτευσης και την αρχή της μη διάκρισης".

στ) Ορισμός θεμελιωδών προτύπων εργασίας

Το γεγονός ότι οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων όλων των χωρών του κόσμου αναγνωρίζουν τα εν λόγω πρότυπα εργασίας, είναι ιδιαίτερα σημαντικό διότι επιβεβαιώνει τον παγκόσμιο χαρακτήρα τους και τα παγιώνει ως θεμελιώδη δικαιώματα.

Αν και τα Ηνωμένα Έθνη, ο ΔΟΕ και άλλοι διεθνείς οργανισμοί έχουν θεσπίσει σειρά ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και πρότυπα εργασίας, ορισμένα εκ των οποίων αναπτύσσονται λεπτομερώς, τα τελευταία έτη οι διεθνείς συζητήσεις για το εμπόριο και τα θεμελιώδη δικαιώματα των εργαζομένων εστιάζονται σε έναν ελάχιστο πυρήνα δικαιωμάτων, τα οποία εν γένει τυγχάνουν παγκοσμίως αναγνωρισμένης εφαρμογής. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στην απαγόρευση της δουλείας και της καταναγκαστικής εργασίας, την ελευθερία συνεταιρισμού και το δικαίωμα της συλλογικής διαπραγμάτευσης, την κατάργηση διακρίσεων κατά την απασχόληση και την καταστολή της εκμετάλλευσης της εργασίας των παιδιών.

Διεθνή κείμενα απαγορεύουν τη δουλεία και την καταναγκαστική εργασία, μεταξύ άλλων η παγκόσμια διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η Διεθνής σύμβαση για τα αστικά και τα πολιτικά δικαιώματα, η σύμβαση για τη δουλεία του 1926 και οι επακόλουθες συμπληρωματικές συμβάσεις καθώς και οι συμβάσεις του ΔΟΕ αριθ. 29 και 105. Οι εν λόγω απαγορεύσεις ισχύουν από πολλού και παγιώνονται στο διεθνές δίκαιο και αποτελούν μέρος των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου, χωρίς να επιτρέπονται παρεκκλίσεις (επιτακτικοί κανόνες του διεθνούς δικαίου).

Η παγκόσμια διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το καταστατικό του ΔΟΕ αναγνωρίζουν την ελευθερία συνεταιρισμού και το δικαίωμα σύστασης και συμμετοχής σε εργατικά συνδικάτα. Ειδικότερα, δύο συμβάσεις του ΔΟΕ αριθ. 87 και 98 καθώς και τα διεθνή σύμφωνα του 1966, περιέχουν λεπτομερέστερους κανόνες επί του θέματος, μεταξύ άλλων το δικαίωμα συλλογικής διαπραγμάτευσης. Οι γενικές αρχές που διατυπώνονται στα εν λόγω κείμενα αποτελούν μέρος των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου.

Η κατάργηση της διάκρισης είναι γενικώς αναγνωρισμένη σχεδόν σε όλα τα διεθνή κείμενα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το άρθρο 26 του διεθνούς συμφώνου για τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα περιλαμβάνει γενική ρήτρα μη διάκρισης, η οποία εφαρμόζεται επίσης στο χώρο των οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Επιπλέον, απαγορεύεται διάκριση όσον αφορά δικαιώματα αναγνωριζόμενα στο πλαίσιο εκάστου συγκεκριμένου κειμένου μεταξύ άλλων, στο άρθρο 2 της παγκόσμιας διακήρυξης, στο άρθρο 2 παράγραφος 2 του διεθνούς συμφώνου για τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα και στα σχετικά κείμενα του ΔΟΕ. Στο πλαίσιο αυτό ιδιαίτερα σημαντικές είναι η σύμβαση του ΔΟΕ αριθ. 111 όσον αφορά τη διάκριση κατά την απασχόληση και εργασία και η σύμβαση του ΔΟΕ αριθ. 138 σχετικά με την ίση αμοιβή εργαζόμενων ανδρών και γυναικών για ίσης αξίας εργασία. Για παράδειγμα χωρίς καμμία αμφιβολία συνιστά παραβίαση του γενικού διεθνούς δικαίου ο επίσημος αποκλεισμός τμημάτων του πληθυσμού από την αγορά εργασίας λόγω φυλής ή φύλου.

Ως προς το θέμα της εκμετάλλευσης της εργασίας των παιδιών, το άρθρο 10 παράγραφος 3 του διεθνούς συμφώνου για τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα και το άρθρο 32 της σύμβασης του 1989 για τα δικαιώματα του παιδιού προβλέπουν ότι τα παιδιά πρέπει να προστατεύονται από την οικονομική εκμετάλλευση και από την επικίνδυνη ή επιβλαβή εργασία. Ζητείται από τα κράτη να προβλέψουν κατώτατο όριο ηλικίας προς εργασία. Η σύμβαση του ΔΟΕ αριθ. 138 περιέχει λεπτομερέστερες σχετικές διατάξεις. Για παράδειγμα, η απασχόληση μικρών παιδιών σε εργασίες που μπορεί να είναι επιβλαβείς για την υγεία τους ή την ανάπτυξή τους, είναι σαφώς παράνομη και δυνατόν να συνιστά δουλεία και καταναγκαστική εργασία, επιπλέον δε ο ΔΟΕ έχει αρχίσει να προετοιμάζει νέα σύμβαση, με την οποία διευκρινίζεται σε τί συνίσταται η παράνομη εκμετάλλευση της εργασίας των παιδιών.

3. Οι επιλογές της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δεδομένων των αρχών της ίδιας πολιτικής της, ποιά μέσα διαθέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση για να δράσει προς την κατεύθυνση αυτή ; Η δράση μας πρέπει να είναι ευρεία, διότι τα διάφορα κοινωνικά προβλήματα απαιτούν διαφορετικά μέσα πολιτικής της ΕΕ. Για παράδειγμα, στο χώρο της εκμετάλλευσης των παιδιών, οι επιχειρήσεις που λειτουργούν με στόχο τις εξαγωγές εκμεταλλεύονται την εργασία μιας περιορισμένης μειοψηφίας παιδιών ενώ ο αριθμός των παιδιών είναι πολύ μεγαλύτερος στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις ή στα τοπικά έργα κατασκευών.

α) Αυτόνομες δράσεις

Το νέο σύστημα ΣΓΠ² της Ένωσης, περιλαμβάνει τώρα εκτιμήσεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και πιο συγκεκριμένα τα πρότυπα εργασίας, οι οποίες συνέβαλαν στη θέσπιση δύο τύπων μέτρων:

² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1256/96 του Συμβουλίου, της 20ης Ιουνίου 1996 και κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 3281/94 του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 1994.

- Δυνατότητα άρσης του συνόλου ή μέρους των προτιμήσεων που παραχωρούνται, σε περιπτώσεις δουλείας ή καταναγκαστικής εργασίας.

Δεν συνιστά καινοτομία η δυνατότητα άρσης οφέλους ΣΓΠ λόγω συγκεκριμένης συμπεριφοράς. Η δυνατότητα αυτή ενυπάρχει στον αυτόνομο χαρακτήρα του ΣΓΠ, εξάλλου δε εφαρμόστηκε κατά το παρελθόν σε περιπτώσεις εμπορικών πρακτικών που δημιουργούν διακρίσεις ή σε περιπτώσεις απάτης. Στην περίπτωση αυτή, αναφέρεται συγκεκριμένα κάθε περίπτωση καταναγκαστικής εργασίας, όπως ορίζεται στις συμβάσεις της Γενεύης της 25ης Σεπτεμβρίου 1926 και της 7ης Σεπτεμβρίου 1956 καθώς και στις συμβάσεις του ΔΟΕ αριθ. 29 και 105.

Κατόπιν έρευνας, το Συμβούλιο μετά από πρόταση της Επιτροπής αποφασίζει να αποσύρει το όφελος. Η διαδικασία αυτή, παρέχει τη δυνατότητα στο ενδιαφερόμενο μέρος να υποστηρίξει τα επιχειρήματά του, κατόπιν της αποδεικτικής διαδικασίας της διαχειριστικής επιτροπής.

- Ο δεύτερος τύπος μέτρων αφορά τα "ειδικά καθεστώτα ενθάρρυνσης", κύριος στόχος των οποίων είναι να βοηθηθούν οι δικαιούχοι χώρες να βελτιώσουν ποιοτικά την ανάπτυξή τους, με την χάραξη περισσότερο προηγμένων κοινωνικών και περιβαλλοντικών πολιτικών.

Έτσι, προβλέπεται ότι από την 1.1.1988, μπορεί να χορηγηθούν επιπλέον προτιμήσεις όσον αφορά τα πρότυπα εργασίας, στις χώρες που θα το ζητήσουν και οι οποίες όντως εφαρμόζουν τις συμβάσεις του ΔΟΕ αριθ. 87 και 98 σχετικά με την ελευθερία συνδικαλισμού και το δικαίωμα συλλογικής διαπραγμάτευσης και αριθ. 138 σχετικά με την εργασία των παιδιών.

Οι ρυθμίσεις εφαρμογής και η ένταση των εν λόγω προτιμήσεων (συμπληρωματικό περιθώριο) ορίζονται βάσει έκθεσης της Επιτροπής που λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα των μελετών άλλων διεθνών οργανισμών όπως του ΔΟΕ, του ΠΟΕ και του ΟΟΣΑ.

β) Διμερής συνεργασία με τρίτες χώρες

Ο σεβασμός και η προάσπιση των αρχών σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία συνιστά έναν από τους γενικούς στόχους της πολιτικής της Κοινότητας στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη.

Σε διμερές επίπεδο, οι συμφωνίες συνεργασίας τις οποίες έχει συνάψει η Ένωση με τις τρίτες χώρες προβλέπουν συνεργασία στον οικονομικό και στον κοινωνικό τομέα.

Ως εκ τούτου, η Ένωση διοργανώνει και χρηματοδοτεί σε συνεργασία με άλλους διεθνείς οργανισμούς (Διεθνής Τράπεζα, ΔΟΕ) προγράμματα χρηματοδοτικής και τεχνικής βοήθειας στον τομέα της εκπαίδευσης ή της συμμετοχής των γυναικών σε οικονομικές δραστηριότητες, τα οποία δυνατόν να αφορούν: α) την κατασκευή σχολείων, β) την επαγγελματική κατάρτιση, γ) την κατάρτιση του διδακτικού προσωπικού δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (όπου συνήθως γίνεται θετική διάκριση υπέρ των γυναικών), δ) την "ανεπίσημη" παιδεία (παιδιά που έχουν εγκαταλείψει πολύ νωρίς τη φοίτηση, ενήλικες, διδασκαλία στην ύπαιθρο). Η εν λόγω βοήθεια μπορεί να χορηγείται είτε στις κυβερνήσεις είτε σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς.

Η Ένωση, λαμβάνοντας υπόψη τις υποχρεώσεις που ανέλαβε διεθνώς κατά την Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής στην Κοπεγχάγη, θα μπορούσε να προτείνει, όπως στην περίπτωση νέων συμφωνιών για παράδειγμα με το Πακιστάν ή το Μπανγκλαντές, να συμπεριληφθεί στις συμφωνίες συνεργασίας με τις τρίτες χώρες μνεία των στόχων κοινωνικής ανάπτυξης καθώς και ειδική αναφορά στην αναγκαιότητα διασφάλισης των θεμελιωδών δικαιωμάτων των εργαζομένων, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές των σχετικών μέσων του ΔΟΕ, μεταξύ άλλων αυτών που αφορούν την απαγόρευση της καταναγκαστικής εργασίας και της εργασίας των παιδιών, το δικαίωμα οργάνωσης και συλλογικής διαπραγματεύσεως και την αρχή της μη διάκρισης.

Με το ίδιο πνεύμα στη Δήλωση του 1995 της Επιτροπής Αναπτυξιακής βοήθειας του ΟΟΣΑ όσον αφορά την "Εταιρική Σχέση Ανάπτυξης στο Νέο Σφαιρικό Πλαίσιο" ορίζονται οι στρατηγικές για την υιοθέτηση των αποτελεσματικότερων μέσων κατάργησης της εργασίας των παιδιών: κατ'αρχήν καταπολέμηση της φτώχειας (δρώντας ακόμη και στο επίπεδο της οικογένειας), επενδύσεις στον τομέα της εκπαίδευσης, δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης για τους ενήλικες, προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στην οικονομική ανάπτυξη.

Στο ίδιο αυτό πλαίσιο, το Διεθνές Γραφείο Εργασίας πρότεινε τη δυνατότητα αντιστάθμισης της απώλειας των οικογενειακών εισοδημάτων λόγω της δαπάνης για τη σχολική φοίτηση.

Αναφορά στα ανθρώπινα δικαιώματα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο των εξωτερικών της σχέσεων, έχει αναπτύξει πολιτική στο χώρο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, που περιλαμβάνει ευρύ φάσμα δράσεων. Έτσι η Επιτροπή δημοσίευσε τον Νοέμβριο 1995 ανακοίνωση σχετικά με την "Ευρωπαϊκή Ένωση και τις εξωτερικές πτυχές της πολιτικής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: από τη Ρώμη στο Μάαστριχτ και μετά".

Όσον αφορά ειδικότερα τις σχέσεις με τις τρίτες χώρες, από το 1992 πρόκειται να εισαχθεί ρήτρα βάσει της οποίας τα ανθρώπινα δικαιώματα θεωρούνται ως θεμελιώδες στοιχείο των συμφωνιών με τις χώρες αυτές. Η εν λόγω ρήτρα αφορά σύνολο δικαιωμάτων, όχι μόνο των αστικών και πολιτικών αλλά και των συνδεομένων με την ανάπτυξη, των οικονομικών, πολιτιστικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της του Μαΐου 1995 "Για την εισαγωγή του σεβασμού των δημοκρατικών αρχών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις συμφωνίες μεταξύ της Κοινότητας και των τρίτων χωρών" αναπτύσσει τη σημασία της εν λόγω ρήτρας".

4. Τα πεδία πολυμερούς δράσης

Το παρόν έγγραφο, χωρίς να παραγνωρίζει τη σημασία της συμβολής των διεθνών οργανισμών, οι οποίοι μέσω του πολιτικού διαλόγου δύνανται να επηρεάζουν έμμεσα την προώθηση των θεμελιωδών προτύπων εργασίας, εστιάζεται κυρίως στα εξής:

στο Διεθνή Οργανισμό Εργασίας, ο οποίος λόγω της ιδιότητάς του θεωρείται ο πλέον κατάλληλος οργανισμός για τη μελέτη του ζητήματος της προώθησης των προτύπων εργασίας.

στο παγκόσμιο οργανισμό εμπορίου, ο οποίος εμφανίζεται ως χώρος συζήτησης για τη σχέση εμπορίου και προτύπων εργασίας.

Πράγματι, για την επίτευξη του στόχου, δηλαδή την προώθηση των προτύπων εργασίας, απαιτείται να ενισχυθούν τα συστήματα επιτήρησης και αποτελεσματικότητας του ΔΟΕ. Αφετέρου, ενώ αποφεύγεται η πολιτικοποίηση του πολυμερούς συστήματος εμπορίου, είναι δυνατόν η διαδικασία ελευθέρωσης των συναλλαγών να αγνοεί τις περιπτώσεις παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων;

Το ζήτημα αυτό αποκτά μεγαλύτερη σημασία αν ληφθεί υπόψη η διάδραση μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης, ελευθέρωσης των συναλλαγών και κοινωνικής προόδου, όπως περιγράφεται στις εργασίες του ΟΟΣΑ και του ΔΟΕ. Έτσι η ελευθέρωση των συναλλαγών θα έχει θετικό αντίκτυπο στην οικονομική ανάπτυξη και συνεπώς στη

βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, ενώ εάν παραμείνει τεχνητά χαμηλό το επίπεδο των κοινωνικών συνθηκών, τούτο θα αποτελέσει εμπόδιο για την ανάπτυξη.

α) Ενίσχυση του ρόλου του ΔΟΕ

Ο ΔΟΕ διαθέτει μηχανισμούς ελέγχου της αποτελεσματικής εφαρμογής των διεθνών συμβάσεων εργασίας. Η επιτροπή εμπειρογνομόνων για την εφαρμογή των συμβάσεων και συστάσεων εξετάζει τις περιοδικές εκθέσεις τις οποίες υποχρεούνται να υποβάλλουν τα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή των συμβάσεων τις οποίες έχουν επικυρώσει. Τα συμπεράσματα της επιτροπής αυτής συζητούνται στην Διεθνή Διάσκεψη Εργασίας. Επιπλέον, υπάρχει ειδικός μηχανισμός όσον αφορά την ελευθερία συνδικαλισμού. Η επιτροπή της ελευθερίας συνδικαλισμού είναι αρμόδια να εξετάζει τις περιπτώσεις που αφορούν όλα τα κράτη μέλη του ΔΟΕ είτε έχουν επικυρώσει τις σχετικές συμβάσεις στον τομέα αυτό είτε όχι. Τέλος, ο καταστατικός χάρτης του ΔΟΕ προβλέπει διαδικασία καταγγελίας (κατόπιν πρωτοβουλίας εκάστου μέλους του ΔΟΕ) στην περίπτωση κατά την οποία ένα κράτος μέλος δεν διασφαλίζει επαρκώς την εκτέλεση σύμβασης την οποία έχει επικυρώσει. Η διαδικασία αυτή δύναται να οδηγήσει σε καταγγελία στην επιτροπή έρευνας. Ωστόσο, πρέπει να τονισθεί ότι καμμία από τις εν λόγω διαδικασίες δεν οδηγεί στην επιβολή κυρώσεων.

Ο ΔΟΕ διαθέτει μέσα ενθάρρυνσης όπως διάλογο με τη σχετική χώρα και τεχνική βοήθεια. Ο ΔΟΕ έχει επίσης αναπτύξει πρόγραμμα το οποίο αφορά ειδικά την προοδευτική κατάργηση της εργασίας των παιδιών ανά τον κόσμο ("IPEC").

Συνεπώς, το σύστημα του ΔΟΕ βασίζεται στη θέληση και στην πειθώ. Οι προβλεπόμενοι μηχανισμοί έχουν ηθική βαρύτητα (κυρίως επί της κοινής γνώμης) και δεν είναι καταναγκαστικοί. Είναι εξίσου σημαντική η πίεση που ασκείται από τις κυβερνήσεις και τους κοινωνικούς εταίρους.

Έχει ήδη αρχίσει να συζητείται στον ΔΟΕ σειρά δράσεων, οι οποίες θα καταστήσουν αποτελεσματικότερο το ρόλο του. Κάθε ευρωπαϊκή στρατηγική χειρισμού του προβλήματος των προτύπων εργασίας πρέπει να λάβει υπόψη τις συζητήσεις αυτές, στοιχεία των οποίων παρατίθενται στη συνέχεια:

Καταρχήν, θα πρέπει να υποστηριχθεί ο ΔΟΕ στο διάλογο και στις άμεσες επαφές με τις κυβερνήσεις καθώς και στις δράσεις τεχνικής βοήθειας, κυρίως το πρόγραμμα IPEC, για τις οποίες απαιτούνται χρηματοδοτικοί πόροι.

Υποστήριξη της αρχής σύμφωνα με την οποία η τήρηση των θεμελιωδών προτύπων εργασίας υπονοείται ότι δεσμεύει όλα τα μέλη του οργανισμού, ανεξάρτητα από το εάν έχουν επικυρώσει τις σχετικές συμβάσεις ή όχι.

Με άλλα λόγια, προβλέπεται ο ίδιος τύπος διαδικασίας όπως και για την ελευθερία συνεταιρισμού, βάσει της οποίας είναι δυνατή η έναρξη έρευνας χωρίς προηγούμενη έγκριση της σχετικής κυβέρνησης. Αντιμέτωπη με πιο συγκεκριμένο τρόπο των προβλημάτων που αφορούν απαράδεκτες μορφές εκμετάλλευσης της εργασίας των παιδιών. Ο ΔΟΕ θα εξετάσει το 1998 τον καλύτερο τρόπο διεξαγωγής ερευνών, σύνταξης εκθέσεων καθώς και το θέμα της δημιουργίας συστημάτων ενθάρρυνσης της σχολικής παρακολούθησης (άμεση βοήθεια στις οικογένειες, διανομή γευμάτων στα σχολεία).

Ενίσχυση του βαθμού επικύρωσης. Το Διεθνές Γραφείο Εργασίας έχει ήδη δρομολογήσει εκστρατεία για την επικύρωση, ζητώντας από τις κυβερνήσεις να επικυρώσουν τις συμβάσεις αυτές ή να δικαιολογήσουν τη σχετική τους άρνηση.

Μπορούν επίσης να προβλεφθούν και άλλες δράσεις:

Πιθανές δράσεις όσον αφορά τους "κώδικες καλής συμπεριφοράς", που αναλαμβάνονται από τις δημόσιες αρχές ή τον ιδιωτικό τομέα. Εδώ υπενθυμίζουμε τον κώδικα συμπεριφοράς τον οποίο απηύθυνε η Ευρωπαϊκή Ένωση εκουσίως στις ευρωπαϊκές εταιρείες που εγκαθίστανται στην Νότιο Αφρική καθώς και οι πολιτικές που εφαρμόζουν ορισμένες ιδιωτικές επιχειρήσεις και αφορούν την από μέρους τους ρύθμιση της εργασίας ή τα κριτήρια που επιλέγουν για τη χώρα επένδυσης ή τέλος τους όρους που επιβάλλουν στους προμηθευτές τους. Εκτός από την τριμερή δήλωση των αρχών για τις πολυεθνικές εταιρείες και την κοινωνική πολιτική που υιοθέτησε το ΔΓΕ, δυνατόν να προβλεφθούν δράσεις που καθιστούν περισσότερο διαφανείς και αξιοποιούν τις εν λόγω πρωτοβουλίες.

Διερεύνηση της συμβολής της πραγματογνωμοσύνης του ΔΟΕ στην περίπτωση του "social labelling" (επισήμανση για την τήρηση κοινωνικών προϋποθέσεων).

Πολλαπλασιάζονται οι ιδιωτικές πρωτοβουλίες για το "social labelling" και υπάρχουν ήδη προγράμματα βάσει των οποίων ο καταναλωτής δύναται να γνωρίζει κατά πόσον το προϊόν το οποίο του προσφέρεται έχει κατασκευασθεί υπό κατάλληλες κοινωνικές συνθήκες. Βέβαια, ο ΔΟΕ δεν οφείλει να καταρτίσει ίδια προγράμματα "social labelling", αλλά μπορεί να εκδηλώσει το ενδιαφέρον του με σκοπό να προσφέρει τεχνική βοήθεια, λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη το γεγονός ότι οι πρωτοβουλίες αυτές δυνατόν να παρεκτραπούν για λόγους προστατευτισμού. Στο εν λόγω πλαίσιο είναι εξίσου σημαντικοί οι κανόνες του ΠΟΕ.

β) Ο ρόλος του ΠΟΕ

Από τη διάσκεψη στο Marrakech, το θέμα της αλληλεξάρτησης μεταξύ ελευθέρωσης των συναλλαγών, οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής προόδου αποτελεί αντικείμενο λεπτομερών συζητήσεων στα διεθνή βήματα. Στο πλαίσιο αυτό, αποκαλύπτονται πολλές σημαντικές πτυχές όπως:

η σύγκλιση μεταξύ των στόχων του πολυμερούς συστήματος εμπορίου και της προώθησης των προτύπων εργασίας -

η πολυμερής προσέγγιση ενόψει της εμφάνισης αυτόνομων εμπορικών πολιτικών συνδεόμενων με την προώθηση των προτύπων εργασίας -

οι συνέπειες της εφαρμογής των θεμελιωδών προτύπων εργασίας επί της διεθνούς ανταγωνιστικότητας, ιδίως για τις αναπτυσσόμενες χώρες.

α) Η σύγκλιση των στόχων

Με την ισχύουσα κατάσταση βάσει των συμφωνιών GATT/ΠΟΕ, μόνο το Άρθρο XX εδάφιο ε) συνδέει την εργασία των φυλακισμένων με τους εμπορικούς περιορισμούς και επιτρέπει σε συμβαλλόμενο μέρος να επιβάλει ή να επαυξήσει κυρώσεις στην περίπτωση προϊόντων που έχουν παραχθεί στις φυλακές. Επιπλέον, το Άρθρο XX διευκρινίζει ότι τα μέτρα αυτά δεν πρέπει να εφαρμόζονται με τρόπο ώστε να αποτελούν μέσο αυθαίρετης ή αδικαιολόγητης διάκρισης μεταξύ μερών όπου ισχύουν οι ίδιες συνθήκες, ούτε κεκαλυμμένο περιορισμό στις συναλλαγές.

Η προσέγγιση των διατάξεων του Άρθρου XX αποτελεί "περιοριστική προσέγγιση" δεδομένου ότι επιτρέπει τη λήψη μέτρων που περιορίζουν το εμπόριο. Η εν λόγω προσέγγιση ενέχει τον κίνδυνο εκτροπών με σκοπό τον προστατευτισμό, που είναι αντίθετοι προς το στόχο προώθησης των προτύπων εργασίας. Πράγματι, η οικονομική πρόοδος, η ανάπτυξη του εμπορίου, και η κοινωνική πρόοδος αλληλοενισχύονται, συνεπώς η ακολουθητέα πορεία είναι αυτή της ελευθέρωσης και όχι του περιορισμού των συναλλαγών.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο ιδεών, φαίνεται ότι οι στόχοι του πολυμερούς συστήματος εμπορίου προσεγγίζουν σημαντικά την προώθηση των θεμελιωδών προτύπων εργασίας.

Δεν πρέπει να λησμονείται ότι κατά βάση τα ίδια κράτη είναι μέλη του ΠΟΕ και του ΔΟΕ και δύναται να θεωρηθεί ότι είναι συμπληρωματικές οι αρχές τις οποίες εκουσίως προσυπογράφουν και στις δύο περιπτώσεις.

Η συμφωνία του Marrakech για την ίδρυση του Οργανισμού Εμπορίου επιβεβαιώνει την ιδέα της διάδρασης μεταξύ ελευθέρωσης των συναλλαγών, οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής προόδου, δεδομένου ότι τα υπογράψαντα μέρη επαναλαμβάνουν το κείμενο του προοιμίου της GATT αποδεχόμενα ότι "οι σχέσεις τους στον εμπορικό και οικονομικό τομέα προσανατολίζονται προς την ανύψωση του βιοτικού επιπέδου, την επίτευξη πλήρους απασχόλησης και υψηλού και συνεχώς αυξανόμενου επιπέδου του πραγματικού εισοδήματος και της πραγματικής ζήτησης...".

Τέλος, δεδομένου ότι η ελευθέρωση των συναλλαγών συμβαδίζει με την ατομική ελευθερία διαπραγμάτευσης και σύναψης συμβάσεων, είναι θεμελιώδες να προστεθεί και η ελευθερία των εργαζομένων να διαπραγματεύονται τους όρους εργασίας και ζωής.

Ήδη ο Χάρτης της Αβάνας (Παράρτημα III) αναφερόταν στους μη δίκαιους όρους εργασίας και προέβλεπε την εισαγωγή της αρχής της καθιέρωσης των όρων εργασίας, ιδίως όσον αφορά τα προϊόντα που προορίζονται για εξαγωγή. Η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου αρχικά περιορίστηκε στις δασμολογικές πλευρές καλύπτοντας μόνο τον τομέα των εμπορευμάτων και μόνο στον Γύρο του Τόκιο αναγνωρίστηκε η επίπτωση των μη δασμολογικών μέτρων επί των συναλλαγών, και έτσι διευκολύνθηκε η διαπραγμάτευση των κωδίκων περί επιδοτήσεων, αδειών εισαγωγής, τελωνειακής αξίας κλπ..., κατά συνέπεια διευρύνθηκε το πεδίο εφαρμογής των πολυμερών κανόνων της GATT πέραν των δασμολογικών πλευρών.

Με την περάτωση του Γύρου της Ουρουγουάης αρχίζει νέα περίοδος. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου διαφέρει ουσιαστικά από την GATT, όχι μόνο λόγω του ευρύτερου πεδίου εφαρμογής που καλύπτει και άλλα θέματα όπως οι υπηρεσίες αλλά και από θεσμικής απόψεως. Πράγματι, ο ΠΟΕ είναι κάτι περισσότερο από ένα σύνολο κανόνων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών: συνιστά ένα κοινό θεσμικό πλαίσιο για τη συζήτηση κάθε θέματος που αφορά το εμπόριο³. Ως εκ τούτου, η σύσταση ομάδας εργασίας για τη σχέση μεταξύ εμπορίου και διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων συνεργασίας δεν συνεπάγεται την σχεδόν αυτόματη ύπαρξη συνεπειών επί των εμπορικών κανόνων.

3

Συμφωνία του Marrakech για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου - Άρθρο III, σελ. 1 "Ο ΠΟΕ συμμετέχει στην εφαρμογή, διοίκηση και λειτουργία της παρούσας συμφωνίας και των πολυμερών εμπορικών συμφωνιών και διευκολύνει την υλοποίηση των στόχων τους..."

Εξάλλου, η σύσταση ομάδας εργασίας στο πλαίσιο του ΠΟΕ δεν πρέπει να νοείται ως εναλλακτική λύση σε σχέση με την ενίσχυση του ΔΟΕ. Αντιθέτως πρόκειται για δύο συμπληρωματικές διαδικασίες, εάν ληφθεί κυρίως υπόψη ο ρόλος του ΔΟΕ σε διεθνές επίπεδο ως νομοθετικού οργάνου καθώς και ως οργάνου επιτήρησης.

β) Η αναγκαιότητα πολυμερούς πλαισίου

Στην οικονομική και πολιτική πραγματικότητα εμφανίζονται παραδείγματα της σχέσης μεταξύ εμπορίου και προτύπων εργασίας, είτε στο πλαίσιο των αυτόνομων προτιμησιακών πολιτικών (ΣΓΠ - ΗΠΑ/ΕΕ), είτε με τη μορφή εναρμόνισης των κοινωνικών πολιτικών στο πλαίσιο περιφερειακών ολοκληρώσεων (NAFTA). Οι εν λόγω αυτόνομες, διμερείς ή πλειομερείς δράσεις ορίζουν διαφορετικά κριτήρια και μέτρα τα οποία βαθμιαία θα συνενωθούν σε σύνολο κανονιστικών κειμένων συχνά χωρίς συνοχή και μη σύμφωνα προς τις αρχές της ελευθέρωσης των συναλλαγών.

Επίσης, δεν είναι δυνατόν να αγνοηθεί η πίεση της κοινής γνώμης η οποία εκδηλώνει συνεχώς μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τις ανθρωπιστικές πλευρές των όρων εργασίας ανά τον κόσμο και ζητά την παρέμβαση των δημοσίων αρχών, μεταξύ άλλων με τη λήψη περιοριστικών μέτρων στις εισαγωγές. Η πίεση αυτή εκδηλώνεται επίσης με την ανάληψη πρωτοβουλιών από οργανώσεις καταναλωτών, είτε με τη μορφή του "social labelling" ή με μποϊκοτάρισμα προϊόντων ορισμένων προελεύσεων. Ένα πολύ γνωστό παράδειγμα στην πρώτη περίπτωση αποτελεί η "Rugmark Foundation", που εκδίδει "κοινωνικά" πιστοποιητικά σε επιχειρήσεις κατασκευής χειροποίητων χαλιών. Στη δεύτερη περίπτωση, το μποϊκοτάρισμα των προϊόντων παρουσιάζει τον κίνδυνο να χρησιμοποιηθεί με σκοπό την προστασία παρομοίων προϊόντων που τυχόν κατασκευάζει η τοπική βιομηχανία.

Υπογραμμίζεται ότι ο ιδιωτικός τομέας άρχισε ήδη να αντιδρά και ορισμένες εταιρείες (ιδίως στον τομέα της ένδυσης ή των υποδημάτων) υιοθέτησαν κανόνες για τα πρότυπα εργασίας που εφαρμόζουν οι θυγατρικές τους ή οι προμηθευτές τους.

Υπάρχει ο κίνδυνος να ληφθούν μονομερή εμπορικά μέτρα, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ένα πολυμερές πλαίσιο για τη σχέση εμπορίου και προτύπων εργασίας, και τα οποία οπωσδήποτε θα αποσταθεροποιήσουν την επιτευχθείσα πρόοδο στην ελευθέρωση των συναλλαγών με την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου πρέπει στο μέλλον να επιβεβαιώσει το ρόλο του ως διαχειριστού του συστήματος εμπορίου. Το έργο αυτό

καθίσταται δυσχερέστερο στην περίπτωση που ο ΠΟΕ βρεθεί ενώπιον μονομερών εμπορικών περιορισμών, ασυμβίβαστων προς τους πολυμερείς κανόνες και εξαιτίας των οποίων θα επιλύονται διαδοχικά διαφορές, με αποτέλεσμα τον περιορισμό της αξιοπιστίας.

γ) Η επίπτωση επί της ανταγωνιστικότητας και οι αναπτυσσόμενες χώρες

Οι αναπτυσσόμενες χώρες πιστεύουν ότι η συζήτηση περί των προτύπων εργασίας στον ΠΟΕ συνιστά απόπειρα των ανεπτυγμένων χωρών να τους επιβάλλουν πρότυπα εργασίας και επίπεδα μισθών δυσανάλογα προς το επίπεδο ανάπτυξης τους υπό την απειλή εμπορικών αντιποιόνων. Έτσι, είτε καταργείται ένα από τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα, ή οι βιομηχανικές οικονομίες μπορεί να χρησιμοποιήσουν τα πρότυπα εργασίας για να θέσουν εμπόδια προστατεύοντας τους λιγότερο αποδοτικούς τομείς της οικονομίας τους.

Έτσι, πολύ συχνά η συζήτηση καταλήγει σε σύγκρουση Βορρά-Νότου μεταξύ υψηλόμισθων και χαμηλόμισθων χωρών, πράγμα το οποίο καθιστά σαφέστερες τις διαστάσεις του προβλήματος και σχεδόν αποκλείει την περίπτωση επίτευξης πολιτικής συναίνεσης που είναι αναγκαία για την εκκίνηση διαλόγου στα πλαίσια του ΠΟΕ.

Συνεπώς προέχει να διαβεβαιωθούν οι αναπτυσσόμενες χώρες ότι δεν επιδιώκεται να θιγεί η ανταγωνιστική τους θέση στη διεθνή αγορά και να τους δοθούν εγγυήσεις έναντι των καταχρήσεων προστατευτισμού. Η πρώτη εγγύηση συνίσταται στην επιλογή βάσει της οποίας οι συζητήσεις περιορίζονται μόνο στην προώθηση των θεμελιωδών προτύπων εργασίας, έτσι ώστε να αποκλείεται η προοπτική συζήτησης σχετικά με τις μισθολογικές διαφορές.

Η επιλογή αυτή καθίσταται σημαντικότερη εάν ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα της μελέτης του ΟΟΣΑ σύμφωνα με τα οποία "είναι αδικαιολόγητος ο φόβος των αναπτυσσόμενων χωρών ότι η εφαρμογή των θεμελιωδών προτύπων εργασίας θα πλήξει την ανταγωνιστικότητά τους. Αντίθετα, θεωρητικά είναι δυνατόν με την εφαρμογή των εν λόγω προτύπων να ενισχυθούν μακροπρόθεσμα οι οικονομικές επιδόσεις όλων των χωρών".

Επίσης, η συζήτηση όλων των πτυχών σε πολυμερές πλαίσιο συνιστά εγγύηση κατά των εκτροπών με σκοπό τον προστατευτισμό, λαμβάνοντας επίσης υπόψη όλες τις αυτόνομες πρωτοβουλίες των κυβερνήσεων ή του ιδιωτικού τομέα οι οποίες αναπτύσσονται προς την κατεύθυνση αυτή.

Τέλος, πρέπει να υπογραμμισθεί το γεγονός ότι ο ΠΟΕ δεν διαθέτει επαρκή πραγματογνωμοσύνη όσον αφορά τα πρότυπα εργασίας και ότι επιβάλλεται συντονισμός με τον ΔΟΕ.

Συμπεράσματα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση υπήρξε κατά παράδοση μία από τις κινητήριες δυνάμεις προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον κόσμο. Έχει ιστορική ευθύνη, όπως διαπιστώνεται με τις προσδοκίες των εταίρων της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ανταποκρίνεται με μέσα τα οποία διαθέτει στο πλαίσιο της εξωτερικής της πολιτικής και της πολιτικής της για την βοήθεια στην ανάπτυξη.

Σήμερα άρχισε να διαγράφεται διεθνής συναίνεση για την αναγκαιότητα προώθησης ορισμένων προτύπων εργασίας, που χαρακτηρίζονται ως θεμελιώδη και θεωρείται ότι έχουν παγκόσμιο χαρακτήρα και περικλείουν πτυχές συνδεόμενες με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Πρόκειται για πρότυπα που αφορούν την κατάργηση της καταναγκαστικής εργασίας και της δουλείας καθώς και την κατάργηση της εκμετάλλευσης της εργασίας των παιδιών, την ελευθερία συνδικαλισμού και το δικαίωμα συλλογικής διαπραγμάτευσης και τη μη διάκριση κατά την απασχόληση. Στην Επιτροπή 113, τα κράτη μέλη της Ένωσης αναφέρουν ότι αξίζει να διερευνηθεί κατά πόσον είναι δυνατή η εξέταση του θέματος της προώθησης των εν λόγω προτύπων, στο πλαίσιο του ΠΟΕ.

Πρέπει να υπάρξει μέριμνα για τη διατήρηση ισορροπίας μεταξύ της ενίσχυσης του ρόλου του ΔΟΕ, ο οποίος αυτοδικαίως διαθέτει πραγματογνωμοσύνη στο χώρο των προτύπων εργασίας, και της εκκίνησης συζήτησης στο πλαίσιο του ΠΟΕ.

Ο ΠΟΕ αναλαμβάνει σημαντικό ρόλο για την τήρηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των αναπτυσσομένων χωρών και του δικαιώματός τους να χαράσσουν την εθνική τους πολιτική. Είναι αναγκαίο να χειρισθεί το εν λόγω θέμα ο ΠΟΕ, για να ευνοηθεί η ανάπτυξη των ελευθέρων συναλλαγών και να περιορισθούν οι καταχρήσεις των αυτόνομων μονομερών μέτρων ή των ιδιωτικών πρωτοβουλιών, που υπάρχει κίνδυνος να αλλοιωθούν και να χρησιμοποιηθούν προς τον σκοπό του προστατευτισμού.

Σημείο εκκίνησης των συζητήσεων στον ΠΟΕ θα αποτελέσει η σύγκλιση μεταξύ στόχων του πολυμερούς συστήματος εμπορίου και προώθησης των θεμελιωδών προτύπων εργασίας, όπως συνάγεται από το προοίμιο της GATT, το οποίο περιελήφθη στη συμφωνία του Marrakech και το οποίο συνδέει την ελευθέρωση των συναλλαγών, την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική πρόοδο. Έτσι, η ακολουθητέα οδός συνίσταται στην ανάπτυξη των συναλλαγών σε ένα ανοικτό και χωρίς διακρίσεις πολυμερές σύστημα και όχι σε περιορισμούς του εμπορίου.

Βάσει της εν λόγω ανάλυσης, πρέπει να αποτελεί σαφή στόχο της Ένωσης η εγγραφή κοινωνικών ζητημάτων στο πρόγραμμα εργασίας του ΠΟΕ. Συνεπώς η Επιτροπή προτείνει στο Συμβούλιο να επιδιώξει κατά την υπουργική διάσκεψη στη Σιγκαπούρη τη σύσταση ομάδας εργασίας, η οποία θα εξετάσει το σύνδεσμο μεταξύ του πολυμερούς συστήματος εμπορίου και των θεμελιωδών προτύπων εργασίας και τους τομείς τους οποίους είναι δυνατόν να επέμβει ο ΠΟΕ, σε συνεργασία με άλλους διεθνείς οργανισμούς για να συμβάλει στην προώθηση των εν λόγω προτύπων.

Με την εν λόγω προοπτική, η Επιτροπή προτείνει επίσης στο Συμβούλιο να εγκρίνει έγγραφη συμβολή, παρέχοντας εξηγήσεις για την προσέγγιση που ακολουθεί η ΕΕ επί του θέματος, με σκοπό να κατατεθεί σύντομα στη Γενεύη.

Υπουργική διάσκεψη του ΠΟΕ - Σιγκαπούρη, 1996
Θεμελιώδη πρότυπα εργασίας και πολυμερές εμπορικό σύστημα
Στοιχεία συμφωνίας

Άτυπο έγγραφο της αντιπροσωπείας των Ηνωμένων Πολιτειών
15 Μαΐου 1996

1. Στην περίπτωση συμφωνίας στη Σιγκαπούρη θα υπενθυμίζονται σ' αυτήν οι στόχοι του πολυμερούς εμπορικού συστήματος και η επιδίωξη της προώθησης διεθνώς αναγνωρισμένων θεμελιωδών προτύπων εργασίας. Με την προώθηση των θεμελιωδών προτύπων εργασίας είναι πιθανόν να ενισχυθεί μακροπρόθεσμα η οικονομική επίδοση όλων των χωρών και τα μέλη του ΠΟΕ αποδέχονται τούτο στο πλαίσιο δήλωσης με σκοπό να επωφεληθούν της ευκαιρίας να ενισχύσουν περαιτέρω και να αναπτύξουν τη στήριξη του εμπορικού συστήματος. Συγχρόνως, στην ίδια δήλωση, τα μέλη του ΠΟΕ θα επαναλάβουν την υποστήριξή τους για ένα ανοιχτό και χωρίς διακρίσεις εμπορικό σύστημα, θα επιδιώξουν την περαιτέρω ελευθέρωση του εμπορίου και την αποφυγή πράξεων ή ενεργειών προστατευτισμού, που θέτουν υπό αμφισβήτηση το νόμιμο συγκριτικό πλεονέκτημα των μελών του ΠΟΕ. Μία παρόμοια δήλωση πολιτικής δεν δημιουργεί αφεαυτής νέα ή εκτλεστά δικαιώματα ή υποχρεώσεις του ΠΟΕ. Πιθανό μοντέλο αποτελεί η δήλωση του Μαρακές για τη συνοχή όσον αφορά τη χάραξη σφαιρικής οικονομικής πολιτικής.

2. Η δήλωση της Σιγκαπούρης θα αφορά αποκλειστικά "θεμελιώδη" πρότυπα εργασίας, με βάση τα εξής πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στα οποία έχουν συμφωνήσει τα μέλη του ΠΟΕ στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών και άλλων πολυμερών φόρα.

- ο Ελευθερία συνεταιρισμού
- ο Δικαίωμα οργάνωσης και συλλογικής διαπραγμάτευσης
- ο Απαγόρευση της καταναγκαστικής εργασίας
- ο Κατάργηση της εκμετάλλευσης της εργασίας των παιδιών
- ο Μη διάκριση κατά την απασχόληση ή εργασία

Περιορίζοντας τα προς συζήτηση πρότυπα εργασίας στα ανωτέρω, καθιστούνται τα μέλη του ΠΟΕ ότι η αναφορά του εν λόγω ζητήματος δεν θα οδηγήσει σε οικονομικές συζητήσεις περί μισθολογικών διαφορών.

3. Η συμφωνία στη Σιγκαπούρη θα θέσει σε κίνηση συνεχή έρευνα στα πλαίσια του ΠΟΕ (ως ομάδα εργασίας του ΠΟΕ) για τον προσδιορισμό της σύνδεσης μεταξύ στόχων και διατάξεων του ΠΟΕ, και τις εργασίες περί των διεθνών προτύπων εργασίας σε άλλους οργανισμούς, κυρίως στο πλαίσιο του ΠΟΕ, και περί των τρόπων με τους οποίους μπορεί να συνεργαστεί περαιτέρω ο ΠΟΕ στο εν λόγω πεδίο με άλλα όργανα. Τα αποτελέσματα των προσπαθειών της ομάδας εργασίας θα χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο επακόλουθης υπουργικής συνάντησης, για να εξεταστεί κατά πόσον ο ΠΟΕ μπορεί να συμβάλει στην καλύτερη τήρηση των θεμελιωδών προτύπων εργασίας και να οριστούν οι όροι για την εν λόγω δράση, ενώ συγχρόνως διατηρείται ένα ανοιχτό και χωρίς διακρίσεις εμπορικό σύστημα.

13 Μαΐου 1996

ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ - Νορβηγική προσέγγιση

Η Νορβηγία αναλαμβάνει πλήρη δέσμευση για την προώθηση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων εργασίας, δηλαδή την ελευθερία συνεταιρισμού, το δικαίωμα οργάνωσης και συλλογικής διαπραγμάτευσης, την απαγόρευση της καταναγκαστικής εργασίας, την κατάργηση μορφών εκμετάλλευσης της εργασίας των παιδιών και τη μη διάκριση κατά την εργασία ή απασχόληση. Αν και η κύρια ευθύνη για την προώθηση των εν λόγω προτύπων ανήκει στις εθνικές κυβερνήσεις και τους κοινωνικούς εταίρους, η διεθνής κοινότητα συμμετέχει στην ευθύνη για την παρακολούθηση της προόδου και την υποστήριξη εθνικών προσπάθειών προς βελτίωση των εν λόγω προτύπων.

Η ενοποίηση της οικονομίας και το πιο ανοικτό και δυναμικό διεθνές εμπορικό σύστημα συνέβαλαν εκ νέου στην επικέντρωση στα πρότυπα εργασίας στο πλαίσιο του εμπορίου. Το εμπόριο θεωρείται ως μέσο για τη βελτίωση των προτύπων μέσω οικονομικής ανάπτυξης προωθούμενης από το εμπόριο, καθώς και ως χώρος διεθνούς διάδρασης, με βάση την κοινή υποχρέωση σεβασμού και προώθησης των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αναπόσπαστο μέρος των οποίων αποτελούν τα εν λόγω πρότυπα εργασίας.

Σε πρόσφατη μελέτη του ΟΟΣΑ αναφέρεται ότι το εμπόριο μπορεί να συνδυαστεί με βελτιώσεις των προτύπων εργασίας. Η Νορβηγία εκδηλώνει το ενδιαφέρον της για μία μελέτη παρακολούθησης, με στόχο τη συμμετοχή περισσότερων χωρών και ιδίως των αναπτυσσόμενων χωρών, σε μία ανοικτή συζήτηση σχετικά με τις αποτελεσματικότερες στρατηγικές για τη σφαιρική βελτίωση των προτύπων εργασίας, και τον τρόπο με τον οποίο μπορεί το εμπόριο να συμβάλλει στο σκοπό αυτό. Η Νορβηγία ανέλαβε την πρωτοβουλία στο εργαστήριο του ΟΟΣΑ, με τη συμμετοχή μη μελών, να εισηγηθεί τη σχετική μελέτη και τα συμπεράσματα. Με τις εν λόγω συζητήσεις υποστηρίζονται επίσης οι συνεχιζόμενες προσπάθειες που καταβάλλονται στα πλαίσια του ΔΟΕ για τη βελτίωση της παρακολούθησης και εφαρμογής των συμβάσεων περί προτύπων εργασίας, μεταξύ άλλων, νέας σύμβασης για την εργασία των παιδιών.

Η Νορβηγία προβλέπει συζήτηση στο πλαίσιο του ΠΟΕ, προς διευκρίνιση των ζητημάτων και προσδιορισμό πιθανών συνδέσεων, που μπορεί να εξετασθούν στο πλαίσιο της αρμοδιότητας του ΠΟΕ. Εδώ αναγνωρίζουμε ότι είναι σημαντικό να αποφευχθεί η θέσπιση μονομερών εμπορικών μέτρων. Μια συζήτηση στον ΠΟΕ, με βάση τις εργασίες άλλων διεθνών οργανισμών, δυνατόν να αφορά προσπάθειες για τη βελτίωση των προτύπων εργασίας, ως αναπόσπαστο μέρος στρατηγικής για την οικονομική ανάπτυξη και την αύξηση των εμπορικών συναλλαγών. Επιπλέον συμβάλλει στην απομυθοποίηση της γνώμης κατά την οποία τα χαμηλά πρότυπα εργασίας αποφέρουν εμπορικά οφέλη.

Στενότερες σχέσεις μεταξύ εθνικών και περιφερειακών ερευνητικών ινστιτούτων εργασίας θα συμβάλλουν επίσης στη διεξαγωγή σχετικών συζητήσεων χωρίς αντιπαραθέσεις.

Η Νορβηγία πιστεύει ότι, μια στρατηγική διαλόγου χωρίς αντιπαραθέσεις με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων μερών και λαμβάνοντας υπόψη όλα τα αποτελεσματικά μέσα που συμβάλλουν στις εθνικές προσπάθειες βελτίωσης των προτύπων εργασίας, βαθμιαία έχει τις περισσότερες πιθανότητες να συμβάλλει στη σφαιρική βελτίωση των εν λόγω προτύπων καθώς και στην άνοδο της ευημερίας των εμπλεκόμενων ατόμων. Από πλευράς του, ο ΠΟΕ θα εξετάσει πως μπορεί να συμβάλει το πολυμερές εμπορικό σύστημα στην επίτευξη των εν λόγω στόχων.

στ) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας

Οι εμπορικές και οικονομικές πολιτικές δεν είναι δυνατό να υποκαταστήσουν την ανάπτυξη εμπορεύσιμων προϊόντων εκ μέρους των επιχειρήσεων και την εξεύρεση τρόπων για τη διάθεσή τους στις διεθνείς αγορές στον κατάλληλο χρόνο, την πρέπουσα τιμή και τη ζητούμενη ποιότητα. Όσο για το κοινωνικό κόστος, ο φόβος του λεγόμενου κοινωνικού ντάμπινγκ δεν

ευσταθεί, όταν ανάγεται στην αντίληψη ότι σε ορισμένες χώρες το επίπεδο κοινωνικής προστασίας διατηρείται τεχνητά χαμηλό, προκειμένου να εξασφαλιστεί κάποιο άλλο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Δεν πρέπει να υιοθετήσουμε την υπερβολικά απλοϊκή ερμηνεία περί διοικητικών χωρών, όπου τα ημερομίσθια είναι υψηλά, και αναπτυσσόμενων χωρών, όπου τα ημερομίσθια είναι χαμηλά. Οι διαφορές στα ημερομίσθια, θεωρούμενες απομονωμένα, είναι δυνατό να οδηγήσουν σε παραπλανητικά συμπεράσματα. Είναι αλήθεια ότι η σύγχρονη τεχνολογία εξαπλώνεται στις διάφορες περιοχές του κόσμου πολύ πιο γρήγορα και εύκολα από ό,τι κατά το παρελθόν. Ωστόσο, το πιθανό πλεονέκτημα που προκύπτει από το χαμηλό επίπεδο των ημερομισθίων είναι δυνατό να εκμηδενίζεται λόγω των χειρότερων επιδόσεων όσον αφορά την εκπαίδευση, το επίπεδο των γνώσεων και τις συνολικές κεφαλαιουχικές επενδύσεις, καθώς και λόγω της ανεπάρκειας των υποδομών.

Αυτό δεν σημαίνει ότι η Κοινότητα δεν δυσκολεύεται να ανταγωνισθεί χώρες που διαθέτουν άφθονο εργατικό δυναμικό. Εντούτοις, η **ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα μειώνεται όχι τόσο λόγω των συνεπειών που έχουν οι διεθνείς διαφορές όσον αφορά το κόστος των κοινωνικών παροχών σε ορισμένους τομείς, αλλά επειδή εμείς οι ίδιοι, στην Ευρώπη, υποφέρουμε από διαρθρωτικές στρεβλώσεις.** Στις αναπτυσσόμενες χώρες, η αναβάθμιση της κοινωνικής προστασίας μετατρέπεται σε γενικώς αποδεκτό πολιτικό στόχο, από τη στιγμή που το εθνικό εισόδημα αυξάνεται σε επίπεδο που να καθιστά εφικτό το συγκεκριμένο στόχο. Μακροπρόθεσμα, η λύση θα προέλθει κατά μεγάλο μέρος από την παροχή συνδρομής προς τις χώρες αυτές με σκοπό τη δημιουργία των συνθηκών που θα επιτρέψουν την ενίσχυση της εγχώριας ζήτησης και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου.

Η προσπάθεια δελτίωσης της ανταγωνιστικότητας με την εφαρμογή εμπορικών και άλλων πολιτικών δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι θα πρέπει να αποδυναμωθεί η κοινωνική καθόλου στο Ευρώπη ή να μην παρέχεται καθόλου στο εξωτερικό. Είμαστε δικαιολογημένα υπερήφανοι για τις επιδόσεις μας στον συγκεκριμένο τομέα, στον οποίο κατέχουμε μια από τις πρώτες θέσεις διεθνώς, και έχουμε δικίο να επιμένουμε στην ανάγκη καθιέρωσης απαιτήσεων πανευρωπαϊκής ισχύος για την κοινωνική προστασία, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο.

Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της μπορούν με κάθε ευκαιρία να θέτουν στις ενδιαφερόμενες

χώρες το θέμα της ανάγκης να προδούν αυτές από την πλευρά τους στις αναγκαίες νομικές μεταρρυθμίσεις. Θα μπορούσαμε να ενθαρρύνουμε κάτι τέτοιο με τη θέσπιση θετικών μέτρων, λόγου χάρι με την παροχή νομικών συμβουλών και τεχνικής συνεργασίας, όποτε κρίνεται απαραίτητο. Πρόκειται για θεμιτούς στόχους της αναπτυξιακής βοήθειας και της οικονομικής συνεργασίας. Όμως, η εμπορική πολιτική δεν αποτελεί μέσο για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Έχουμε δικίο που διαφωνούμε με τις μονομερείς ενέργειες ορισμένων οι οποίοι προσπαθούν να επιβάλουν στην Ευρώπη την άποψή τους για τον τρόπο ρύθμισης των παγκόσμιων υποθέσεων. Οι διεθνείς οργανισμοί που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή των πολυμερών κανόνων θα πρέπει οι ίδιοι να αποφανθούν για τη συμμόρφωση της Κοινότητας προς τους εν λόγω κανόνες. Η ίδια αρχή πρέπει να ισχύει για την εξέταση της συμμόρφωσης των υπολοίπων εταίρων.

Υπάρχουν τρία πεδία ανάληψης πρωτοβουλίας:

- μεγαλύτερη συμμετοχή στις συζητήσεις οι οποίες διεξάγονται σήμερα στην Κοινότητα σχετικά με το κοινωνικό ντάμπινγκ και αποσαφήνιση των λόγων για τους οποίους η Κοινότητα επιθυμεί πολυμερείς διαδικασίες θέσπισης των κανόνων και παράλληλα δεν θα έπρεπε να επιτρέψει σε μεμονωμένες χώρες να καταστούν ο μονομερής κριτής της εσωτερικής νομοθεσίας των άλλων χωρών και της συμμόρφωσής τους προς τις διεθνείς συμφωνίες·
- ανάπτυξη εκ μέρους της Κοινότητας ενεργού πολιτικής για την οικονομική συνεργασία με σκοπό την άνοδο του επιπέδου κοινωνικής προστασίας διεθνώς, χωρίς την προσφυγή σε μονομερή μέτρα εμπορικών κυρώσεων·
- προπαρασκευή για τις συζητήσεις που θα απαιτηθούν στη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας και αλλού μετά τον Γύρο της Ουρουγουάης σχετικά με το πώς θα δελτιωθεί με τον καλύτερο τρόπο η συμμόρφωση προς τις ισχύουσες και τις μελλοντικές συμφωνίες στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής.

Παράρτημα ΙΙΙ

Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το εμπόριο και την απασχόληση-Αβάνα, Απρίλιος 1948 - Άρθρο 7, σελίδα 7:

Δίκαια πρότυπα εργασίας :

1. *Τα μέλη αναγνωρίζουν ότι τα μέτρα που αφορούν την απασχόληση πρέπει να λαμβάνουν πλήρως υπόψη τα δικαιώματα των εργαζομένων βάσει διακυβερνητικών δηλώσεων, συμβάσεων και συμφωνιών. Αναγνωρίζουν ότι όλες οι χώρες έχουν κοινό συμφέρον για την επίτευξη και διατήρηση δικαίων προτύπων εργασίας που αφορούν την παραγωγικότητα και τη βελτίωση των μισθών και όρων εργασίας, εφόσον το επιτρέπει η παραγωγικότητα. Τα μέλη αναγνωρίζουν ότι με τους αθέμιτους όρους εργασίας, ιδίως όσον αφορά την παραγωγή προς εξαγωγή, δημιουργούνται δυσχέρειες στις διεθνείς συναλλαγές και, κατά συνέπεια έκαστο μέλος δρα με κάθε κατάλληλο και εφικτό τρόπο για να καταργήσει τους εν λόγω όρους στο έδαφος του.*
2. *Τα μέλη που είναι επίσης μέλη του Διεθνούς οργανισμού εργασίας συνεργάζονται με τον οργανισμό αυτό προς εκπλήρωση της εν λόγω ανειλημμένης υποχρέωσης.*
3. *Για όλα τα ζητήματα τα αφορώντα πρότυπα εργασίας τα οποία μπορούν να υποβληθούν στον Οργανισμό σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 94 ή 95, πραγματοποιούνται διαβουλεύσεις και προβλέπεται συνεργασία με το Διεθνή οργανισμό εργασίας.*

ISSN 0254-1483

COM(96) 402 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

02 04 05 11

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-96-416-GR-C

ISBN 92-78-07875-1

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

L-2985 Λουξεμβούργο